

A fenntartható erdőgazdálkodás

A fenntartható fejlődés, fenntartható gazdálkodás egyre többek számára válik ismert fogalomná.

A fenntartható erdőgazdálkodás fogalmát azonban sajnálatosan teljesen rosszul használják. Azt nevezik fenntartható erdőgazdálkodásnak, ami alatt mi évszázadok óta a tartamos erdőgazdálkodást értjük. Pedig a kettő nem ugyanaz!

A hagyományos, tartamos erdőgazdálkodás folyamata a faanyag értékesítésére épülő, ciklikus tevékenység. Tulajdonképpen az erdő fennmaradását szolgálja az ismétlődő fahasználat mellett.

A fenntartható erdőgazdálkodásnak a faanyag értékesítésén túl az erdő által nyújtott mindenféle javak utáni hasznosításra kellene épülnie. Így például egy érintetlen őserdő területén nincs hagyományos erdőgazdálkodás, de a fenntartható erdőgazdálkodásnak „ott” kell lennie, hiszen az emberiségnek szüksége van a fennmaradásához nagy, érintetlen erdőkre, szüksége van az érintetlen erdő, nyújtotta javakra is. Tehát a fenntartható erdőgazdálkodásnak – a tartamos erdőgazdálkodástól eltérően – nemcsak a fa-szükségletek tartamos kielégítésére kell irányulnia az erdő fennmaradása mellett, hanem mindenféle emberi szükségletek tartamos kielégítésére, az emberiség életfeltételeinek a fenntartására.

Az Erdőgondozási Tanács (Forest Stewardship Council) nemzetközi szervezet által fenntartható erdőgazdálkodásúnak minősített, valójában tartamos erdőgazdálkodással művelt erdőkből kikerülő termékeket ellátják az FSC védjeggyel, ami nem más, mint a jóléti társadalomban élő vásárlók egyre fejlettebb környezettudatosságára számító, de mégiscsak a faanyag értékesítésére irányuló marketingfogás.

A fenntartható erdőgazdálkodásban, annak tudatos szabályozásában feltétlenül szükség van a társadalom és a gazdaság szereplőire azért, hogy az erdő nyújtotta „megfoghatatlan” szolgáltatások is elismerésre, és – nagyon fontos –, megfizetésre kerüljenek.

Olyan új szabályozókra van szükség, amelyekkel a társadalom az erdők életéért is, és nem csak a haláláért, a faanyagáért fizet.

A szabályozás ilyen formájú kiterjesztésére az egyik hatékony eszköz lehetne a CO₂ kvótakereskedelem.

Lényeges eltérés az erdők szénegyenlegének számítása és az erdők vitalitására utaló szénnyelőképességé-

nek mutatója között az, hogy az első az erdőt mint szénraktárt, a második mint szénscapdát tekinti.

A szénscapdázó képesség honorálása nem lenne több, sem kevesebb, mint az élő erdők gazdasági versenypozícióba juttatása az emberiség fennmaradása érdekében.

Az erdő egészségi állapota, folyónövedéke és szénscapdázó képessége között szoros kapcsolat van

Hazánkban, a jelenleg csak az erdészeti üzemterv folyónövedékre vonatkozó adataiból kiszámolt évenkénti CO₂-megkötés, (amely lényegesen kevesebb a valós megkötött mennyiség-nél) 100 milliárd forint nagyságrendű, az erdészeti ágazatnak kiosztható kvótamennyiséget tenne lehetővé.

A klímakereskedelmi törvények élő erdőkre vonatkozó kiterjesztésének hatására a tartamos erdőgazdálkodás hazánkban fokozatosan fenntartható erdőgazdálkodássá alakulhatna át úgy, hogy költségeit nem az állam, hanem először a nagy üvegházhatású gázt kibocsátó vállalatok, később az egész társadalom állnák.

Az állam a CO₂-kvóta erdészeti ágazatra eső részének, az ágazaton belüli szabályozott elosztásával – a piac törvényszerűségeit kihasználva – juttathatná érvényre „Fenntartható Erdőgazdálkodási Stratégia” néven hosszú távú erdészeti, természet és környezetvédelmi politikáját.

Az őserdők szénegyenlege és a fenntartható erdőgazdálkodói szabályozás

Az őserdőt szénraktárként vizsgálva megállapítható, hogy szénkészlete nagyjából állandó. Az őserdőben, megfelelő időintervallumban ugyanannyi faanyag pusztul el, mint amennyi képződik, tehát ebben az időszakban a szénkészletét is állandónak lehet mondani.

Más kérdés azonban azt vizsgálni, hogy a légkörből megkötött szén hány százaléka kerül vissza a légkörbe, raktározódik a talajban, vagy jut el az óceánokba. Gyanítható, hogy a világon nincs két olyan egyforma erdő, ahol ezek az arányok megegyeznének egymással. Számításuk mindenestre elég bonyolult lenne ahhoz, hogy egy globális gazdasági modellben működőképeseek lehessenek.

Nagyon fontos általánosság a Föld érintetlen erdőségeiről az, hogy létezésük nélkül az emberiség sem létezhetne. Fogyasukkal a mi fennmaradási esé-

lyeink is folyamatosan sorvadnak. Márpedig a Föld népességének növekedésével a faanyag iránti kereslet és a profit utáni sóvárgás együttesen az erdőterületek vesztes csökkenését okozza. A jelenlegi fenntarthatatlan globális erdőhasználati gyakorlatban ez megállíthatatlan folyamatnak tűnik.

A közeljövő sürgősen megválaszolendő Nobel-békedíjas kérdései „hogyan valósítható meg a globális léptékben a fenntartható erdőgazdálkodás?” „Milyen szabályozó mechanizmussal lehet versenyhelyzetbe hozni az erdőt, az érintetlen őserdőt is beleértve, úgy hogy fennmaradási esélye, egészségi állapota egyaránt javuljon?”

Ami biztosnak tűnik, hogy nem ithon találták meg erre a választ. A mai hazai tendenciák nem a fenntarthatóság irányába mutatnak, noha nagy magabiztossággal hirdetik azt. Az erdőtörvény megreformálása és a magántulajdonú erdőben az osztatlan közös tulajdon eltörlése egyetlen célt szolgál: a fatüzelésű villamos erőművek folyamatos tüzelőanyagvaló ellátását, az erdők csúcsra-járatását. Mindez annak a logikai paradoxonnak köszönhető, hogy a szén-neutrális erdőgazdálkodás hasznából nem ágazatunk, hanem a szennyezők profitálnak.

Emberöltökre lesz szükség a most okozott károk kiköszörlésére.

Buzás Zoltán
erdőmérnök, agroökológus

NATURA 2000

A bajor erdészeti miniszter óva int egy, a fahasználatokra vonatkozó engedélyezési eljárás bevezetéséről NATURA 2000 területeken, melyet a német természetvédelmi törvény ezirányú módosítása jelentene.

Hangsúlyozza, hogy a bajorországi fakitermelések szakszerű erdőgazdálkodás keretében történnek, melyek időpontja és mennyisége a termőhely és az erdőállomány alapján kerül meghatározásra. Ezek garanciáit az erdőtörvény tartalmazza.

Egy esetleges, a mintegy 70 000 erdészeti üzemet érintő engedélyezési eljárás egyben olyan többletbürokráciát okozna, melynek végrehajtása és finanszírozása sem lenne megoldható.

(*agrarbeute.com*)

Ref.: **Kovácsévics Pál**